

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยของบุคลากรวิจัย
ในสังกัดส่วนงานระดับคณะวิชา กลุ่มสาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์,
สังคมศาสตร์และการบริหารจัดการ และพหุวิทยาการ

Factors Influencing the Scholarly Creative Output of Research Personnel in
Faculties in the Discipline of Arts and Humanities, Social Sciences and
Management, and Multidisciplinary Studies

สุชีรา จรรย์ามัน¹, ประคูน ศาลิก² และ ธนาภรณ์ ฉิมแพ³

Suchera Janyaman¹, Prakoon Salikara², and Tanaporn Chimpae³

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University, Thailand

¹First Author. E-mail: psdsrj@ku.ac.th

²Corresponding Author. E-mail: ffispks@ku.ac.th

Received November 26, 2024; **Revised** January 16, 2025; **Accepted** February 10, 2025

Abstract

This research is institutional research with the main objectives of examining and analyzing. 1) the performance results according to the strategy under the “International Publication” indicator of the higher education institution as a case study. 2) the factors that influence the research creation of research personnel. The scope includes the fields within the arts and humanities, social sciences and management, and multidisciplinary studies. The data is gathered through a questionnaire of research personnel. Such a questionnaire was developed using a rigorous process based on theoretical foundations and consensus from research personnel. Its reliability has been confirmed by experts through IOC, with an average high coefficient of 0.94. The data is also gathered by in-depth interviews of executives driving, supervising, and monitoring research policies. Data analysis uses descriptive statistics and inferential statistics. The research results show that 1) Half of the research personnel do not have completed research work, and most of them conduct research alone, with 1–2 research works in process per person. The primary source of funding comes from the faculty’s income budget. Most research is published in national journals. Additionally, most of the international journals are published in the Scopus database. 2) Factors that influence research

creation include personal, motivational, and research-facilitating factors, which have a high level of influence. 3) The top 5 factors influencing research creation are career advancement, attitude toward research, support for the publication of research papers at the national and international levels, the nature of academic work responsibility, and respect acknowledged. 4) The main obstacles to research creation include insufficient time due to a heavy teaching load, lack of knowledge and experience, the process of research funding applications and ethics approval is not flexible, and a lack of networks for international collaboration.

Keywords: research-creation; personal factors; motivation factors; research facilitating factors

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสถาบันมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ 1) ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ภายใต้ตัวชี้วัด “ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ” ของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยของบุคลากรวิจัย ขอบเขตการวิจัยเป็นคณะวิชาในกลุ่มสาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์และการบริหารจัดการ และพหุวิทยาการ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้ผ่านการกลั่นกรองโดยอิงแนวคิดทฤษฎี และความเห็นของบุคลากรวิจัย รวมทั้งมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ ได้คะแนนเฉลี่ยสูงถึง 0.94 และมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน กำกับและดูแลระดับนโยบายด้านการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรวิจัยทั้งหมด ยังไม่มีงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้น ส่วนใหญ่ทำการวิจัยคนเดียว โดยกำลังดำเนินการวิจัย 1-2 เรื่องต่อคน แหล่งทุนส่วนใหญ่มาจากเงินรายได้ของคณะ และส่วนใหญ่จะเผยแพร่ผลงานในวารสารระดับชาติ ส่วนผลงานในวารสารระดับนานาชาติ ส่วนใหญ่อยู่ในฐานข้อมูล Scopus 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจ และปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย มีอิทธิพลระดับมาก 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานสูงสุด 5 ลำดับแรก คือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ทัศนคติต่อการทำวิจัย การสนับสนุนให้เผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ ลักษณะงานที่รับผิดชอบ และการได้รับการยอมรับนับถือ 4) อุปสรรคสำคัญ คือ ไม่มีเวลาเพียงพอเนื่องจากภาระงานสอนมาก ขาดความรู้และประสบการณ์ กระบวนการและขั้นตอนเอกสารของการยื่นขอทุนและรับรองจริยธรรมไม่คล่องตัว และขาดเครือข่ายในระดับนานาชาติ

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์ผลงานวิจัย; ปัจจัยส่วนบุคคล; ปัจจัยแรงจูงใจ; ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย

บทนำ

ปัจจุบันหลายมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกรวมทั้งประเทศไทยล้วนแต่ให้ความสำคัญต่อการสร้างผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การจัดอันดับมหาวิทยาลัยของโลก (World University Rankings) ซึ่งการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (QS World University Rankings) โดย Quacquarelli Symonds (QS) ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติอังกฤษที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและการศึกษาในต่างประเทศ เป็นหนึ่งในระบบการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลมากที่สุดในโลก และ QS เผยแพร่การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกทุกปี โดยดัชนีชี้วัดตัวที่ 4 คือ การอ้างอิงผลงานทางวิชาการ (Citations Per Faculty) ซึ่งเป็นผลงานวิชาการต่างๆ ของอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย คิดเป็น 20% นอกจากนี้ การตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารต่าง ๆ เป็นการการันตีว่าสามารถนำความรู้ไปต่อยอดทำงานวิจัยได้ (Thairath online, 2023) และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “สานพลังการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมไทย พลิกโฉมให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืน ยกกระดับความสามารถในการแข่งขันด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและพร้อมก้าวสู่ออนาคต” (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022) นอกจากการสร้างสรรคผลงานวิจัยจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกแล้ว การวิจัยยังมีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถาบันการศึกษา ดังที่ Blocher (2010) กล่าวว่า ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการผลิต ด้านการตลาด ทั้งนี้ ประเทศที่มีรากฐานการวิจัยที่เข้มแข็ง จะสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน

เมื่อพิจารณาผลการประเมินของสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ที่เป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าในยุคศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ “ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยระดับโลก (QS Ranking by Subject)” ที่กำหนดเป้าหมายไว้ที่อันดับน้อยกว่าอันดับ 700 แต่ผลการจัดอันดับอยู่ที่ 750 – 760 และผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ บรรลุผลเพียงร้อยละ 40.2 และเมื่อพิจารณาไปยังกลุ่มสาขาวิชา พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2564 – 2566 กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (Arts & Humanities), สังคมศาสตร์และการบริหารจัดการ (Social Sciences & Management) และสหวิทยาการ (Multidisciplinary) มีจำนวนผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ รวมกันในอัตราส่วนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 11.30 จากจำนวนผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี (Engineering & Technology), วิทยาศาสตร์ชีวภาพและการแพทย์ (Life Sciences & Medicine) และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Sciences) มีจำนวนผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ รวมกันในอัตราส่วนเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 88.70 อันเป็นที่มาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ว่า ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยอันเป็นพื้นฐานของการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ได้แก่ ปัจจัยเฉพาะบุคคล อันเป็นคุณลักษณะของบุคลากรวิจัยซึ่งประกอบด้วย ทักษะการทำวิจัย (Research Skill) และประสบการณ์ในการทำวิจัย (Wichaiphanich, 2011; Hiranwong, 2004; Vacharaviwat, 2001) และระยะเวลาในการวิจัย (Time for Research (Hiranwong, 2004) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทัศนคติต่อการทำวิจัย อันจะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ (Wichaiphanich, 2011) ปัจจัยต่อมา ได้แก่ แรงจูงใจในการทำวิจัย อันประกอบด้วย ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และการได้รับความยอมรับนับถือ (Thavorn, 2002) ตำแหน่งทางวิชาการ

และค่าตอบแทน (Somnam & Teekasap, 2008) ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และการสร้างความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของตนเอง (Wichaiphanich, 2011) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานภายในและภายนอก (Panich, 1997; Chuchuan, 1991) งบประมาณสนับสนุน โดยงบประมาณมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมากกับผลิตภาพการวิจัย (Hiranwong, 2004) สิ่งแวดล้อมในการทำวิจัย (Panich, 1997) ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัย (Hirankit, 2001)

สืบเนื่องจากความสำคัญของการวิจัยต่อการบรรลุเป้าหมายการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก และการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากลภายใต้ตัวชี้วัด “ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ” ของสถาบันการศึกษา กอปรกับสภาพปัญหาด้านผลงานวิจัยของบุคลากรวิจัยในสังกัดส่วนงานระดับคณะวิชา กลุ่มสาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์และการบริหารจัดการ และพหุวิทยาการ มีจำนวนน้อย ส่งผลให้สถาบันการศึกษาไม่บรรลุตามตัวชี้วัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลการดำเนินงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้างต้น และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการของบุคลากรวิจัยในสังกัดส่วนงานระดับคณะวิชา กลุ่มสาขาดังกล่าว เพื่อจะได้เป็นข้อมูลเชิงวิเคราะห์สำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและพัฒนากการสร้างสรรค์งานวิจัยและเพิ่มโอกาสในการตีพิมพ์ระดับนานาชาติอันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก (World University Rankings) ของสถาบันการศึกษาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากลภายใต้ตัวชี้วัด “ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ”
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเชิงเนื้อหา คือ ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการของบุคลากรวิจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ด้านทักษะ ด้านระยะเวลา และด้านทัศนคติต่อการทำวิจัย ปัจจัยแรงจูงใจ ประกอบด้วย ด้านการเห็นคุณค่าของตนเอง ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ ด้านเงินทุนสนับสนุนการทำวิจัย และด้านสภาพแวดล้อมในการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายคือ อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนที่มีภาระงานด้านการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย (บุคลากรวิจัย) ในสังกัดส่วนงานในระดับคณะวิชา กลุ่มสาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และการบริหารจัดการ และพหุวิทยาการ จำนวนทั้งสิ้น 926 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้

กลุ่มตัวอย่างครบทุกคุณลักษณะ ได้แก่ อาจารย์กลุ่มสังคมศาสตร์และบุคลากรวิจัยสายสนับสนุนครบทุกคณะวิชา และครบทุกวิทยาเขตรวมทั้งมีตำแหน่งทางวิชาการที่หลากหลาย ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 609 คน

ขอบเขตด้านเวลา ศึกษาผลงานวิจัยในรอบระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2562-2566

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีที่สำคัญและรู้จักอย่างแพร่หลายเกี่ยวกับแรงจูงใจ คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) โดย Abraham Maslow ให้แนวคิดทางจิตวิทยาว่า มนุษย์จะมีแรงจูงใจโดยต้องเติมเต็มความต้องการเป็นลำดับขั้นการขึ้นจากด้านล่างสู่ด้านบน ดังนี้ ความต้องการทางกายภาพ (Physiological) ความปลอดภัย ความมั่นคง (Safety, Security) ความรัก หรือการเป็นเจ้าของ (Love, Sense of Belongings) ความเคารพนับถือ (Esteem) การบรรลุความเป้าหมายเพื่อความสมบูรณ์ของชีวิต (Self-actualization)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีแนวคิดเรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors – CSFs) โดย Bullen and Rockart (1981) กล่าวว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จได้ทั้งตัวบุคคล แผนงาน หรือ องค์การธุรกิจ ขณะที่ Blocher (2010) กล่าวว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จหนึ่งจากแหล่งข้อมูลภายใน คือด้านการวิจัยและพัฒนา

เมื่อพิจารณาด้านการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัย ได้แก่ ปัจจัยเฉพาะบุคคลอันเป็นคุณลักษณะของบุคลากรวิจัยซึ่งมีปัจจัยย่อย 3 ด้าน คือ ด้านทักษะการทำวิจัย (Research Skill) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องทำการวิจัย จากการศึกษาพบว่าการศึกษาเป็นงานที่ต้องอาศัยผู้ที่มีทักษะการทำวิจัย (Research Skill) และประสบการณ์ในการทำวิจัย จึงจะทำให้การทำวิจัยประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ (Vacharaviwat, 2001; Hiranwong, 2004; Wichaiphonich, 2011) ปัจจัยต่อมาได้แก่ ด้านระยะเวลาในการวิจัย (Time for Research) ซึ่งรวมถึง เวลาในการวิจัยและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวิจัยของอาจารย์ที่นอกเหนือจากงานในภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ในการวิจัยแต่ละครั้งต้องใช้เวลาทำงานมากตั้งแต่การวางแผน การวิจัย ศึกษาเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล อาจารย์ต้องมีความสามารถในการบริหารเวลา เพื่อให้เพียงพอต่อการทำวิจัย และทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นเวลาที่ใช้ในการวิจัย จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการผลิตและความสำเร็จในงานวิจัยของอาจารย์ (Hiranwong, 2004) และปัจจัยด้านทัศนคติต่อการทำวิจัย ทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อของบุคคล หรือความพร้อมของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ แสดงพฤติกรรมออกมาทั้งทางบวกและทางลบ โดยทางบวกจะแสดงในลักษณะความชอบ ความพึงพอใจ ความสนใจ และทางลบจะแสดงในลักษณะความเกลียด ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย (Wianglek, 2010) การสร้างทัศนคติที่ดีในด้านการทำวิจัยสำหรับอาจารย์จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ทัศนคติของอาจารย์ต่อบทบาทการวิจัยจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการทำงานวิจัยของอาจารย์ (Wichaiphonich, 2011)

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย แรงจูงใจในการทำวิจัยเป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดี และประสบความสำเร็จ (Punmanee, 1999) และเป็นความต้องการของมนุษย์ที่จะทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างดีเยี่ยม ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะตั้งมาตรฐานต่าง ๆ สำหรับตนเองอย่างดีที่สุด มีความมุ่งมั่นและต่อสู้เพื่อจะทำงานให้ได้ตามเป้าประสงค์ด้วยตนเอง และมีความสนใจที่จะทำให้งานมีความเป็นเลิศ โดยไม่มุ่งหวังที่จะได้รับรางวัลหรือเกียรติยศหรือแม้แต่ได้การยอมรับเป็นสิ่งตอบแทน (Plianphu, 1997) โดยแรงจูงใจในการทำวิจัย ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และการได้รับความยอมรับนับถือ

(Thavorn, 2002) ตำแหน่งทางวิชาการและค่าตอบแทน (Somnam & Teekasap, 2008) การได้รับการยอมรับนับถือในด้านวิชาการจากเพื่อนร่วมงาน การให้เกียรติคุณ รางวัล ยกย่อง ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และการวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้สร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะทางแก่ตนเอง (Wichaiphonich, 2011) ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในและภายนอก ดังที่ Chuchuan (1991) ที่ระบุว่า การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโดยกำหนด นโยบาย สนับสนุนการอบรม และอำนวยความสะดวก เป็นแรงกระตุ้นให้นักวิจัยประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ Panich (1997) กล่าวว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลกระตุ้นให้อาจารย์ทำการวิจัย และการบริหารการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ นโยบายด้านการวิจัยที่ชัดเจน มีงบประมาณสนับสนุน มีหน่วยงานกลางที่เป็นกลไกในการบริหารงานวิจัย มีกลยุทธ์ในการบริหาร งานวิจัย และมีกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านการทำวิจัย นอกจากนี้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยเป็นทรัพยากรสนับสนุนที่จำเป็นต่อการวิจัยของอาจารย์ เนื่องจากการทำวิจัยต้องอาศัยงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการวิจัย เพราะการวิจัยในห้องปฏิบัติการก็ต้องอาศัยอุปกรณ์และวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ การวิจัยในสนามมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และภาระสิ้นเปลืองต่าง ๆ ตามสภาพของการวิจัยนั้น ๆ งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจึงนับว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจทำงานวิจัยของอาจารย์ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมากกับผลิตภาพการวิจัย (Hiranwong, 2004)

ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยต่อมา คือ สิ่งแวดล้อมในการทำวิจัย โดย Panich (1997) ให้แนวคิดว่าการสร้างบรรยากาศด้านการวิจัยว่าจุดสำคัญที่สุดคือการสร้างความเป็น “ประชาคมวิจัย” และบรรยากาศวิจัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ สำหรับด้านอุปกรณ์เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวก ฐานข้อมูล ทั้งข้อมูลทฤษฎี และข้อมูลปฐมภูมิในรูปของห้องสมุด ศูนย์เอกสารและศูนย์ข้อมูลต่าง ๆ ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ และบริการคอมพิวเตอร์ และ Hirankit (2001) พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงที่ทำให้คณาจารย์ทำวิจัยคือห้องสมุด และสถานที่ ระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัย เครือข่ายความร่วมมืองานวิจัย ห้องปฏิบัติการ เครื่องมืออุปกรณ์ ที่ปรึกษางานวิจัย และผู้ช่วยงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นด้วยตนเอง ตามกรอบที่ได้รับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนของการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสร้างแบบสอบถามโดยโครงสร้าง ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และคำถามปลายเปิด โดยมีคำถามเกี่ยวประเด็นเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประเภทของตำแหน่ง ตำแหน่งทางวิชาการ อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด และภาคีวิชาที่สังกัด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และคำถามปลายเปิด โดยมีคำถามเกี่ยวประเด็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งหมด ในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2562 – พ.ศ. 2566) ได้แก่ งานวิจัยที่แล้วเสร็จ ลักษณะการทำวิจัย งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินโครงการ เหตุผลสำคัญที่ส่งผลให้ทำงาน

วิจัย อุปสรรคสำคัญที่ส่งผลให้ไม่ได้ทำงานวิจัย การได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย การตีพิมพ์เผยแพร่ และการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา และการนำไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย มีลักษณะเป็นแบบการให้คะแนนแบบ มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ เห็นด้วยมากที่สุด = 5 คะแนน เห็นด้วยมาก = 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง = 3 คะแนน เห็นด้วยน้อย = 2 คะแนน เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1

กำหนดแนวทางสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาที่กำลังศึกษาเกี่ยวกับและดูแลระดับนโยบายด้านการวิจัย 6 มุมมอง ได้แก่ ด้านนโยบาย (Policy Perspective) ด้านการเงินและงบประมาณ (Finance Perspective) ด้านผู้ใช้บริการหรือด้านผู้นำการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Customer Perspective) ด้านกระบวนการ หรือ ระบบการจัดการวิจัย (Process Perspective) ด้านบุคลากรและการพัฒนาเพื่อการสร้างสรรคงานวิจัย (People Perspective) และด้านการวัดคุณภาพเพื่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World QS Raking)

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และแนวทางสัมภาษณ์เชิงลึกปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยและผู้บริหารที่กำหนดนโยบายการวิจัยเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถามความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

5) ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC: Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีผลการประเมินค่าความเที่ยงตรงเฉลี่ยเท่ากับ 0.94

6) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Random Sampling) และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive) ในกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน กำกับและดูแล ระดับนโยบายด้านการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) ดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance/ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจ และปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย โดยทุกปัจจัย จะแบ่งค่าเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากลภายใต้ตัวชี้วัด “ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ” สรุปได้ว่า ในรอบระยะเวลาช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2562 – 2566) บุคลากรวิจัยทั้งหมด (ร้อยละ 51.1) ยังไม่มีผลงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้น ลักษณะการทำวิจัยมีทั้งการทำงานวิจัยคนเดียว หรือทำวิจัยในรูปแบบคณะทำงาน โดยบุคลากรวิจัยทำหน้าที่หัวหน้าโครงการหรือเป็นผู้วิจัยร่วม ทั้งนี้ มีการทำงานวิจัยคนเดียวร้อยละ 32.2 สำหรับงานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ บุคลากรวิจัยส่วนใหญ่ กำลังดำเนินการวิจัย จำนวน 1-2 เรื่อง ต่อคน และเงินอุดหนุนการวิจัยมาจากแหล่งทุนต่าง ๆ ตามลำดับ ได้แก่ จากงบประมาณเงินรายได้ของคณะ ทุนส่วนตัว ทุนวิจัยจากภาครัฐภายในประเทศ ได้แก่ วช. ววน. และ สกว.

งบประมาณเงินรายได้ของส่วนกลางของสถาบัน แหล่งทุนภาคเอกชนในประเทศ และแหล่งเงินทุนต่างประเทศ ตามลำดับ และจำนวนเงินอุดหนุนทุนวิจัยในวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ส่วนใหญ่มาจากแหล่งทุนงบประมาณเงินรายได้ของคณะวิชา ส่วนวงเงินทุนวิจัยที่เกิน 500,000 บาท ส่วนใหญ่มาจากแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของหน่วยงานภาครัฐภายในประเทศ ได้แก่ วช. ววน. และ สกว. ส่วนแหล่งทุนวิจัยที่มาจากต่างประเทศมีบุคลากรวิจัยจำนวนน้อยมากที่ได้รับทุน (ร้อยละ 1.5)

ผลงานการตีพิมพ์เผยแพร่ พบว่า ผลงานวิจัย ส่วนใหญ่จะตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติมากกว่าระดับนานาชาติ และมีจำนวนผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ต่อบุคลากรวิจัย 1 คน อยู่ระหว่าง 1-5 เรื่อง ทั้งนี้ ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ ส่วนใหญ่จะตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล Scopus ส่วนฐานข้อมูล ISI และฐานข้อมูลอื่น ๆ มีจำนวนน้อยมาก สำหรับผลงานวิจัยที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา มีบุคลากรวิจัยเพียง 12 คน (ร้อยละ 2.0) ที่มีผลงานลักษณะนี้

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยโดยภาพรวมสรุปได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยของบุคลากรวิจัยกลุ่มสังคมศาสตร์

Table 1 Factors Influencing the Research Creative Output of Research Personnel in the Discipline of Social Sciences

ปัจจัย (Factors)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (Average)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	การแปลผล (Interpretation of Results)
ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors)			
- ด้านทักษะเชิงวิจัย (Research skills)	3.71	0.89	มาก (High level)
- ด้านระยะเวลาในการทำวิจัย (In terms of research time)	3.34	0.99	ปานกลาง (Moderate level)
- ด้านทัศนคติต่อการทำวิจัย (Attitude towards research)	3.99	0.88	มาก (High level)
รวม (Total)	3.68	0.92	มาก (High level)
ปัจจัยแรงจูงใจ (Motivation Factors)			
- ด้านการเห็นคุณค่าของตนเอง (Self-worth)	3.75	0.84	มาก (High level)
- ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (Being respected)	3.86	0.87	มาก (High level)
- ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ (Nature of work and responsibility)	3.88	0.93	มาก (High level)
- ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (Advancement of Job position)	4.00	0.89	มาก (High level)
รวม (Total)	3.87	0.88	มาก (High level)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัย (Factors)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (Average)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	การแปลผล (Interpretation of Results)
ปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย			
(Research Facilitating Factors)			
– ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน (Support from agencies)	3.81	1.16	มาก (High level)
– ด้านการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน วิชาการในระดับชาติและ นานาชาติ (Supporting the Publication of academic works at the national and international levels)	3.92	0.98	มาก (High level)
– ด้านเงินทุนสนับสนุนการวิจัย (Research funding)	3.65	0.97	มาก (High level)
– ด้านสภาพแวดล้อมในการทำวิจัย (Research environment)	3.47	1.03	มาก (High level)
รวม (Total)	3.71	1.04	มาก (High level)

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ได้แก่ ปัจจัยแรงจูงใจ (ค่าเฉลี่ย 3.87) ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.71) และปัจจัยส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.68) ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ทักษะเชิงวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.71) ระยะเวลาในการทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.34) และทัศนคติต่อการทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.99) แปลผลได้ว่า มีผลกระทบในระดับมาก ปานกลาง และมาก ตามลำดับ ขณะที่ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ได้แก่ การเห็นคุณค่าของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.75) การได้รับการยอมรับนับถือ (ค่าเฉลี่ย 3.86) ลักษณะงานที่รับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.887) และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (ค่าเฉลี่ย 4.00) แปลผลได้ว่ามีผลกระทบในระดับมากทั้งหมด ส่วนปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ทั้งด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 3.81) การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.92) เงินทุนสนับสนุนการวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.65) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.47) แปลผลได้ว่าทุกด้านมีผลกระทบในระดับมาก

ทั้งนี้ เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ย 5 ลำดับแรก พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์งานวิจัย สูงสุด ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ทัศนคติต่อการทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.99) การสนับสนุนการเผยแพร่ระดับชาติและนานาชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.92) ลักษณะงานที่รับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.88) และการได้รับการยอมรับนับถือ (ค่าเฉลี่ย 3.86)

นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อยของปัจจัยแต่ละด้านที่มีผลกระทบสูงสุด 5 ลำดับแรก ข้างต้นดังนี้ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ได้แก่ แรงจูงใจเรื่องการแสวงหาความรู้เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (ค่าเฉลี่ย 4.13) และโอกาสในความก้าวหน้าทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 4.03) ด้านทัศนคติต่อการทำวิจัย ได้แก่ การตระหนักว่าการทำวิจัยนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และเป็นภารกิจสำคัญของบุคลากรสายวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 4.08) การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ ได้แก่ มีเครือข่ายความ

ร่วมมือที่ช่วยสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย (ค่าเฉลี่ย 4.40) และมีวารสารการวิจัยของคณะ (ค่าเฉลี่ย 3.88) และด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ แรงจูงใจว่าการทำวิจัยท้าทายความรู้ความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.13) และบุคลากรสายวิชาการมีการกิจต้องทำวิจัย (ค่าเฉลี่ย 4.01) สำหรับด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ได้แก่ แรงจูงใจว่าผู้ที่ทำผลงานวิจัยมักจะได้รับโอกาสและการยอมรับในเวทีต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.96) รวมทั้งได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม และสัมมนาเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ย 3.89) นอกจากนี้ยังพบว่าอุปสรรคสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำวิจัย เรียงตามลำดับ ได้แก่ บุคลากรวิจัยมีการงานสอนค่อนข้างมาก กระบวนการและขั้นตอนในการขอจริยธรรมการทำวิจัยค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อน การขาดความรู้และประสบการณ์การทำวิจัย ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินค่อนข้างยุ่งยาก และขาดแหล่งค้นคว้าและ/หรืออุปกรณ์สำหรับสนับสนุนการทำวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจ และปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยที่แตกต่างกัน มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีการทดสอบสมมติฐานขององค์ประกอบย่อยในปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระดับค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ ของบุคลากรวิจัยกลุ่มสังคมศาสตร์

Table 2 Comparison of Mean Difference of Factors Influencing the International Publication of Research Personnel in the Discipline of Social Sciences

ปัจจัย (Factors)	N	$\bar{X}$	S.D	df	MS	F	Sig.
ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors)							
ระดับต่ำ (Low level)	39	0.03	.160	2	5.768	15.471	.000***
ระดับปานกลาง (Moderate level)	352	0.17	.524				
ระดับสูง (High level)	136	0.49	.852				
รวม (Total)	527	0.24	.627				
ปัจจัยแรงจูงใจ (Motivation Factors)							
ระดับต่ำ (Low level)	10	0.10	.316	2	2.081	5.370	.005***
ระดับปานกลาง (Moderate level)	148	0.11	.406				
ระดับสูง (High level)	368	0.30	.695				
รวม (Total)	526	0.24	.628				
ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย (Research Facilitating Factors)							
ระดับต่ำ (Low level)	31	.45	.925	2	.905	2.300	.100*
ระดับปานกลาง (Moderate level)	207	.20	.587				
ระดับสูง (High level)	286	.26	.617				
รวม (Total)	524	.24	.629				

หมายเหตุ: ***, **, * มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01, 0.05 และ 0.10

Note: ***, **, * significant level at 0.01, 0.05 and 0.10

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยองค์ประกอบย่อยของปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าบุคลากรวิจัยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ด้านทักษะการสร้างผลงานวิจัย ทักษะคิดต่อการสร้างผลงานวิจัย และระยะเวลาสำหรับการสร้างผลงานวิจัย มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย องค์ประกอบย่อยของปัจจัยแรงจูงใจ พบว่าบุคลากรวิจัยที่มีปัจจัยแรงจูงใจต่างกัน พบว่าบุคลากรที่มีแรงจูงใจด้านการเห็นคุณค่า การได้รับการยอมรับ และลักษณะงานที่รับผิดชอบต่างกัน มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย องค์ประกอบย่อยของปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย พบว่าบุคลากรวิจัยที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมและเครื่องมือที่เอื้อต่อการทำวิจัย ต่างกัน มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษา ที่กำกับและดูแลระดับนโยบายด้านการวิจัย ให้ความคิดเห็นในทิศทางเดียวกันทั้ง 6 ประเด็น ได้แก่ มุมมองด้านนโยบาย (Policy Perspective) มีความเห็นว่า วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการขับเคลื่อนการวิจัยในปัจจุบัน มีความชัดเจนและเหมาะสม มุมมองด้านการเงินและงบประมาณ (Finance Perspective) มีความเห็นว่า นโยบายและการสนับสนุนทุนวิจัยจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงงบประมาณเงินรายได้ของสถาบันการศึกษา สามารถสร้างแรงจูงใจได้ ส่วนมุมมองด้านผู้ใช้บริการหรือด้านผู้นำการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Customer Perspective) มีความเห็นว่า ผลงานวิจัยมีคุณภาพเพียงพอสำหรับการสร้างผลกระทบต่อชุมชนและสังคม นำไปใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการ ตีพิมพ์เผยแพร่ และยังนำไปเชื่อมโยงกับพันธกิจของสถาบันการศึกษาได้เป็นอย่างดี ขณะที่มุมมองด้านกระบวนการ หรือกระบวนการภายใน หรือระบบการจัดการวิจัยของสถาบัน (Process Perspective) นั้น มีความเห็นว่ากระบวนการและขั้นตอนรับรองจริยธรรมการทำวิจัยมีความล่าช้า หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารงานวิจัยหรือหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยยังดำเนินการเชิงรุกไม่ครอบคลุมตามภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ งบประมาณวิจัยที่ได้รับการจัดสรรลดลง ฐานข้อมูลกลางไม่สมบูรณ์ เอกสารของกรณียื่นขอทุนวิจัยไม่คล่องตัว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึงและมุมมองด้านบุคลากร การเรียนรู้และพัฒนา หรือด้านนักวิจัย (People Perspective) ผู้บริหารให้ความเห็นว่า มีอัตราการเข้าและออกของนักวิจัยรุ่นใหม่ค่อนข้างสูง บุคลากรวิจัยมีภาระงานสอนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาพื้นฐาน บุคลากรวิจัยมีความสามารถและประสบการณ์ทำวิจัยเฉพาะด้านน้อย ขาดเครือข่ายการทำงานร่วมกันในระดับนานาชาติ และระบบพี่เลี้ยงนักวิจัยยังไม่เข้มแข็งพอ และสำหรับมุมมองในด้านการวัดคุณภาพเพื่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World QS Raking) สถาบันการศึกษายังคงมีความจำเป็นในการวัดคุณภาพเพื่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World QS Raking) เนื่องจากมีผลต่อภาพลักษณ์ที่ดี ในมุมมองมาตรฐานและการผลิตผลงาน และการเสริมสร้างความสามารถในการจัดหาทุนวิจัยซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจโดยภาพรวมมีผลต่อการสร้างสรรค์งานวิจัยในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดเชิงทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ 5 ชั้น ของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) อันเป็นที่รู้จักกันดี โดยสามารถวิเคราะห์แรงจูงใจที่พบจากการวิจัยนี้กับความต้องการของมนุษย์ในชั้นต่าง ๆ ได้ คือ แรงจูงใจ

ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานและการนำผลงานวิจัยเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ อันเป็นข้อกำหนดของภารกิจ บุคลากรวิจัยจะสอดคล้องกับความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ตามทฤษฎีนี้ และแรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือ จะสอดคล้องกับความต้องการความรักและสังคม (Belonging and Love Needs) ส่วนแรงจูงใจเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าของตนเองและการตระหนักว่างานวิจัยเป็นภารกิจสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการได้รับการยกย่องนับถือในตนเอง (Esteem Needs) ทำให้เกิดความภูมิใจและสร้างความนับถือตนเอง ชื่นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมีเกียรติในตนเองและมีเกียรติ ทั้งนี้แรงจูงใจเรื่องการทำวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self-actualization) อันเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ตามทฤษฎีนี้

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างผลงานวิจัยในฉบับนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา กล่าวคือ ปัจจัยที่มีผลกระทบในระดับมาก ได้แก่ ทักษะและประสบการณ์ทำวิจัย สอดคล้องกับ Pingsanoi and Prontadavit (2014), Wichaiphanich (2011), Hiranwong (2004), and Vacharaviwat (2001) นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติมีผลกระทบต่อการทำวิจัยในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wichaiphanich (2011) ซึ่งสรุปว่า การสร้างทัศนคติที่ดีในการทำวิจัยสำหรับอาจารย์จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ทัศนคติของอาจารย์ต่อบทบาทการวิจัยจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการทำงานวิจัยของอาจารย์ สำหรับปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการทำวิจัยในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมาของ Punmanee (1999) ซึ่งกล่าวว่า แรงจูงใจในการทำวิจัยเป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดี และประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับ Plianphu (1997) ที่พบว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะตั้งมาตรฐานต่าง ๆ สำหรับตนเองอย่างดีที่สุด มีความมุ่งมั่นและต่อสู้เพื่อจะทำงานให้ได้ตามเป้าประสงค์ด้วยตนเอง และมีความสนใจที่จะทำให้งานมีความเป็นเลิศโดยไม่มุ่งหวังที่จะได้รับรางวัลหรือเกียรติยศ หรือแม้แต่ได้รับการยอมรับเป็นสิ่งตอบแทน และองค์ประกอบของแรงจูงใจทั้ง 5 ด้าน ที่พบว่า มีผลต่อการทำวิจัยในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ด้านลักษณะงานและความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และด้านการได้รับความยอมรับนับถือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Thavorn (2002) ส่วนแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน สอดคล้องกับ Wichaiphanich (2011), and Somnam and Teekasap (2008) แรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือ สอดคล้องกับ Wichaiphanich (2011) ซึ่งพบว่าการได้รับการยอมรับนับถือ ในด้านวิชาการจากเพื่อนร่วมงาน การให้เกียรติคุณ รางวัลยกย่องนักวิจัย มีผลต่อการทำวิจัย ส่วนด้านทัศนคติที่พบว่า การวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้สร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะทางแก่ตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wichaiphanich (2011)

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ซึ่งมีผลต่อการทำวิจัยนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่เกื้อหนุนหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำวิจัย และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นข้อมูล สอดคล้องกับ Wattansin and Decharin (2002) ซึ่งกล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี (Technological) ระบบเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัยเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยแห่งความสำเร็จ และ Vacharaviwat (2001) ซึ่งพบว่าการใช้คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์ต่อผลิตภาพการวิจัย และสอดคล้องกับ Chuchuan (1991) ที่ระบุว่า การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโดยกำหนด นโยบาย สนับสนุนการอบรม และอำนวยความสะดวกเป็นแรงกระตุ้นให้นักวิจัยประสบผลสำเร็จ และ Hiranwong (2004) ซึ่งกล่าวว่า งานวิจัยต้องคำนึงถึงบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมด้วย สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ

บรรยากาศการวิจัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ การให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมการวิจัยเป็นเรื่องที่จำเป็น

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่าระบบนักวิจัยที่เลี้ยงมีความสำคัญต่อการทำวิจัยนั้น สอดคล้องกับ Nipkanon (2019) ซึ่งกล่าวว่า การสนับสนุนด้านผู้เชี่ยวชาญมีผลให้เกิดความเข้มแข็ง และแข่งขันได้ นอกจากนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยส่วนหนึ่งที่เกิดจากกระบวนการขอรับทุนและการเบิกจ่าย การขอจริยธรรมการทำวิจัยที่ล่าช้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nipkanon (2019) เช่นกัน โดยกล่าวว่า ปัญหา/อุปสรรคพบว่ามีประเด็นที่สำคัญ คือ ความล่าช้า มีขั้นตอน กฎระเบียบต่าง ๆ มาก ส่วนปัจจัยด้านเงินทุนสนับสนุนการวิจัยที่พบว่ามีผลต่อการทำวิจัยในระดับมาก สอดคล้องกับ Hiranwong (2004) ซึ่งสรุปว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่เอื้อต่อการวิจัย ได้แก่ งบประมาณหรือทุนวิจัยที่ได้รับ ส่วนกระบวนการภายในหรือระบบการจัดการวิจัยที่ผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้ความเห็นในการสัมภาษณ์เชิงลึกว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จในการทำวิจัย สอดคล้องกับ Manmin (2020) ที่สรุปว่า กระบวนการขับเคลื่อนจะทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมุมมองจากผู้บริหารในด้านการวัดคุณภาพเพื่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World QS Raking) ซึ่งเห็นว่า สถาบันการศึกษายังคงมีความจำเป็นในการวัดคุณภาพเพื่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World QS Raking) โดยมีตัวชี้วัด “ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ” เป็นปัจจัยหนึ่ง สอดคล้องกับ Poompho (2023) ที่สรุปว่า การจัดอันดับมหาวิทยาลัยระดับโลกเข้ามามีบทบาทกับอุดมศึกษาไทยมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาที่กำกับและดูแลระดับนโยบายด้านการวิจัย ให้ความเห็นว่า สถาบันการศึกษายังมีความจำเป็นต้องเข้าร่วมการวัดคุณภาพการจัดอันดับ QS Raking เนื่องจากการเป็นกรสร้างภาพลักษณ์ที่ดี การรักษามาตรฐานและการผลิตผลงานวิจัย และส่งเสริมการจัดหาทุนการวิจัยให้กับบุคลากร และยังต้องสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการในระดับสากลตามจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ของสถาบันการศึกษาเพื่อให้เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นวิจัยแนวหน้าระดับโลก (Frontier Research) ตามจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุปผล

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บุคลากรวิจัยทั้งหมด ยังไม่มีงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้น และส่วนใหญ่ทำการวิจัยคนเดียว โดยกำลังดำเนินการวิจัย 1-2 เรื่องต่อคน แหล่งทุนสนับสนุนส่วนใหญ่มาจากงบประมาณเงินรายได้ของคณะ บุคลากรวิจัยส่วนใหญ่ จะเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารระดับชาติ ส่วนผลงานที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ ส่วนใหญ่จะอยู่ในฐานข้อมูล Scopus และ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจ และปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ทัศนคติต่อการทำวิจัย การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ ลักษณะงานที่รับผิดชอบ และการได้รับการยอมรับนับถือ ขณะที่อุปสรรคสำคัญของการสร้างสรรค์งานวิจัย คือไม่มีเวลาเพียงพอเนื่องจากภาระงานสอนมาก ขาดความรู้และประสบการณ์ กระบวนการและขั้นตอนเอกสารของการยื่นขอทุนวิจัยและรับรองจริยธรรมการทำวิจัยไม่คล่องตัว และขาดเครือข่ายการทำงานร่วมกันในระดับนานาชาติ ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงให้ความเห็นในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ด้านนโยบาย (Policy Perspective) ด้านการเงินและงบประมาณ (Finance Perspective) ด้านผู้ใช้บริการหรือด้านผู้นำการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Customer Perspective) มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับพันธกิจของสถาบันได้เป็นอย่างดี

ขณะที่ด้านกระบวนการ หรือ ระบบการจัดการวิจัยและกระบวนการ(Process Perspective) ยังมีปัญหาเรื่องความไม่คล่องตัวของการยื่นขอทุนและรับรองจริยธรรม ด้านบุคลากรและการพัฒนาเพื่อการสร้างสรรคงานวิจัย (People Perspective) นั้น ยังมีข้อจำกัดด้านเครือข่ายระดับนานาชาติและระบบที่เลี้ยงนักวิจัย ส่วนด้านการวัดคุณภาพเพื่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World QS Raking) เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการในระดับสากล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและเชิงนโยบาย

1. ส่งเสริมการทำวิจัยแบบบูรณาการความร่วมมือในการสร้างผลงานวิจัยและผลงานตีพิมพ์ระดับนานาชาติระหว่างกลุ่มสังคมศาสตร์ซึ่งรวมสาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และการบริหารจัดการ พหุวิทยาการ กับกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี (Engineering & Technology), วิทยาศาสตร์ชีวภาพและการแพทย์ (Life Sciences & Medicine) และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Sciences) และสาขาอื่นๆ ทั้งการบูรณาการระหว่างสาขาต่าง ๆ ภายในสถาบันการศึกษา และภายนอก ทั้งในและต่างประเทศเพื่อเพิ่มผลงานวิจัยตีพิมพ์และเผยแพร่ ดังนี้

1.1 บูรณาการความร่วมมือการจัดทำงานวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการพัฒนาประเทศของรัฐบาล

1.2 บูรณาการความร่วมมือการจัดทำงานวิจัยให้ครอบคลุมกระบวนการห่วงโซ่ ทั้งต้นน้ำ (Upstream) กลางน้ำ (Midstream) และปลายน้ำ (Downstream) เช่น ต้นน้ำ (Upstream) เป็นการวิจัยกลุ่มสาขาเกษตรเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ กลางน้ำ (Midstream) เป็นการวิจัยกลุ่มสาขาอุตสาหกรรมเกษตรเกี่ยวกับการแปรรูป และปลายน้ำ (Downstream) เป็นการวิจัยกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์และการบริหารจัดการ เพื่อทำการตลาดและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

อนึ่ง การทำวิจัยแบบบูรณาการ จะเพิ่มโอกาสให้บุคลากรวิจัยในกลุ่มสังคมศาสตร์ มีผลงานวิจัยตีพิมพ์เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะงานวิจัยจากแหล่งทุน วช. ววน. และสกว. ซึ่งส่วนใหญ่จะให้เงินทุนสนับสนุนงานวิจัยในกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า ลักษณะการทำวิจัยส่วนใหญ่เป็นการทำวิจัยคนเดียว ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการสร้างผลงานวิจัยที่มีความหลากหลาย นอกจากนี้ยังพบว่าอุปสรรคสำคัญต่อการทำวิจัยคือบุคลากรวิจัยมีการงานสอนมาก และขาดความรู้ ประสบการณ์ในการทำวิจัย ตลอดจนมีข้อจำกัดด้านแหล่งข้อมูล และอุปกรณ์สนับสนุนการทำวิจัย ดังนั้น การทำวิจัยร่วมกันแบบบูรณาการ จะเป็นการขจัดอุปสรรคด้านเวลา หากบุคลากรวิจัย 1 คนใช้เวลาทำวิจัยร่วมโดยดำเนินการเฉพาะส่วนที่รับผิดชอบ ทำให้ไม่ต้องใช้เวลานานเพื่อทำวิจัยให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ และยังมีโอกาสได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากบุคลากรวิจัยท่านอื่น ๆ ตลอดจนสามารถใช้แหล่งข้อมูล และอุปกรณ์จากหน่วยงานของนักวิจัยร่วม กล่าวโดยรวมการทำวิจัยร่วมแบบบูรณาการจะเป็นการขจัดอุปสรรคต่อการทำวิจัย (อ้างอิงตามผลการวิจัยที่พบ)

2. กำหนดภารกิจและบทบาทของส่วนงาน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบเรื่องการรับนโยบาย ขับเคลื่อนการวิจัย การบริหารงานวิจัย การให้บริการทรัพยากรสนับสนุนการวิจัย การจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้

ส่วนงาน/หน่วยงานดังกล่าว เป็นฐานหลักในการขับเคลื่อนการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มผลงานวิจัยตีพิมพ์ในระดับนานาชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับนโยบายที่กำกับดูแลด้านการวิจัย ให้ความเห็นในมุมมองด้านกระบวนการตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

3. กำหนดหลักเกณฑ์สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นทุนวิจัยสำหรับคณะวิชา กลุ่ม กลุ่มสังคมศาสตร์แยกกับ กลุ่ม กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า ทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกส่วนใหญ่จะสนับสนุนงานวิจัยในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มากกว่ากลุ่มสังคมศาสตร์ ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงควรแยก การพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยให้กลุ่มสังคมศาสตร์ กับกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มโอกาสให้บุคลากรวิจัยกลุ่มสังคมศาสตร์ได้รับการจัดสรรทุนวิจัยมากขึ้น อันจะสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยตีพิมพ์ในระดับนานาชาติของกลุ่มสังคมศาสตร์ ให้เพิ่มมากขึ้น

4. ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (Memorandum of Understanding, MOU) และหลักสูตรร่วม (Joint, Dual, Double Degree) โดยมุ่งเน้นในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นฐานของการทำวิจัย อันจะต่อยอดเป็นการทำวิจัยร่วมกัน และสามารถเชื่อมโยงไปยังการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า ในกลุ่มสังคมศาสตร์ มีผลงานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติได้น้อยมาก และแหล่งทุนวิจัยที่มาจากต่างประเทศได้น้อยมากเช่นกัน ตลอดจนบุคลากรวิจัยมีข้อจำกัดด้านความรู้และประสบการณ์วิจัย แหล่งข้อมูลค้นคว้า และ/หรืออุปกรณ์สนับสนุนการทำวิจัย กอปรกับกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาที่กำกับและดูแลระดับนโยบายด้านการวิจัย ก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลุ่มสังคมศาสตร์ มีเครือข่ายการทำงานร่วมกันในระดับนานาชาติได้น้อย ดังนั้น การจัดทำความร่วมมือทางวิชาการ และหลักสูตรร่วมกับต่างประเทศ จะเพิ่มโอกาสในการทำวิจัยและตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในระดับนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการสนับสนุนอุปกรณ์จากต่างประเทศ อันเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยจัดปัญหาและอุปสรรคข้างต้น ตลอดจนเป็นการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในระดับนานาชาติ อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะต่อยอดไปยังงานวิจัยระดับนานาชาติต่อไป

5. แสวงหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกเพิ่มเติม โดยให้มีแหล่งเงินทุนที่หลากหลายขึ้น เช่น ระดมทุนจากศิษย์เก่าเพื่อทำการวิจัย แสวงหาแหล่งเงินทุนวิจัยจากต่างประเทศเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า แหล่งเงินทุนวิจัยส่วนใหญ่มาจากงบประมาณเงินรายได้ สถาบันการศึกษา ขณะที่แหล่งเงินทุนภายนอกส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่เพียง วช. ววน. และ สกว. ซึ่งจำนวนเงินทุนค่อนข้างน้อย รวมทั้งมีเงินทุนจากแหล่งต่างประเทศได้น้อยมาก ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงควรแสวงหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกเพิ่มเติม เพื่อให้มีผลงานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การจัดทำความร่วมมือทางวิชาการและหลักสูตรร่วมที่กล่าวไว้ในข้อ 2 ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่เพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยจากต่างประเทศ

6. การเสริมสร้างทัศนคติ ควรเน้นการตระหนักว่า หน้าที่วิจัยจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่และเป็นภารกิจสำคัญของบุคลากรสายวิชาการ

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า ทัศนคติด้านนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานวิจัยในระดับมาก

7. การเสริมสร้างแรงจูงใจ ควรมุ่งเน้นแรงจูงใจ ว่าการแสวงหาความรู้จากการทำวิจัยนั้น จะช่วยสร้างความเชี่ยวชาญ การสร้างสรรค์งานวิจัยและผลงานตีพิมพ์ จะเพิ่มความก้าวหน้าในสายงาน เป็นการเพิ่มคุณค่าในตนเอง ได้รับการยอมรับในสังคมกว้างขวางขึ้น ได้รับโอกาสและเป็นที่ยอมรับในเวทีต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มโอกาสที่จะได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการอบรมและสัมมนา]

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า แรงจูงใจข้างต้น มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานวิจัยในระดับมาก

8. เพิ่มการจัดประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ และเพิ่มการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรวิจัยกลุ่มสังคมศาสตร์ นำเสนอผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า แรงจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งของการสร้างผลงานวิจัย คือ การได้รับโอกาสและการยอมรับในเวทีต่าง ๆ ทั้งระดับชาติและนานาชาติ นอกจากนี้การนำเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ จะสามารถต่อยอดไปทำบทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติได้ อันเป็นการเพิ่มโอกาสให้เกิดการอ้างอิงผลงานวิจัย (Citation) ซึ่งจะมีผลต่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World QS Raking) นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการจากที่บุคลากรวิจัยได้มีโอกาสพบปะและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากนักวิชาการและนักวิจัยท่านอื่น ๆ ในเวทีประชุมวิชาการระดับนานาชาติ

9. ส่งเสริมระบบนักวิจัยพี่เลี้ยงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยให้มีขีดความสามารถทั้ง การเสนอโครงการวิจัยขอรับทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ และการสร้างสรรค์ผลงานที่ตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า การขาดความรู้และประสบการณ์เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการทำวิจัย รวมทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาที่อยู่ในระดับนโยบายด้านการวิจัย ก็ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า บุคลากรวิจัยมีความสามารถและประสบการณ์การทำวิจัยเฉพาะด้านน้อย และระบบพี่เลี้ยงนักวิจัยยังไม่เข้มแข็งพอ จึงเสนอให้มีการส่งเสริมระบบนักวิจัยพี่เลี้ยงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

10. สนับสนุนสภาพแวดล้อมในการทำวิจัย โดยจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าและทันสมัย มีระบบฐานข้อมูลความรู้ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการวิจัยให้ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยข้างต้นมีผลกระทบต่อการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพในระดับมาก

11. ปรับปรุงระบบการจัดการความรู้ และเพิ่มจัดอบรมเกี่ยวกับการสืบค้นเอกสารและผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนเกี่ยวกับการกำหนดโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์วิจัยที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะเชิงวิจัยข้างต้นมีผลกระทบต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยในระดับมาก

12. พิจารณาหาแนวทางเพื่อลดภาระงานสอน ซึ่งจะทำให้บุคลากรวิจัยกลุ่มสังคมศาสตร์ สามารถจัดสรรเวลาทำวิจัยได้ เช่น สนับสนุนการจ้างผู้เชี่ยวชาญในรายวิชาต่าง ๆ มาทำการสอนแทนในช่วงที่บุคลากรทำวิจัย

ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยสำคัญต่อการสร้างสรรค์งานวิจัยคือ ต้องมีระยะเวลาที่เพียงพอ ขณะที่อุปสรรคสำคัญคือมีภาระงานสอนมาก

13. ปรับปรุงระบบและแนวทางปฏิบัติในการขอจริยธรรมการวิจัย การขอรับทุนและการเบิกจ่ายให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

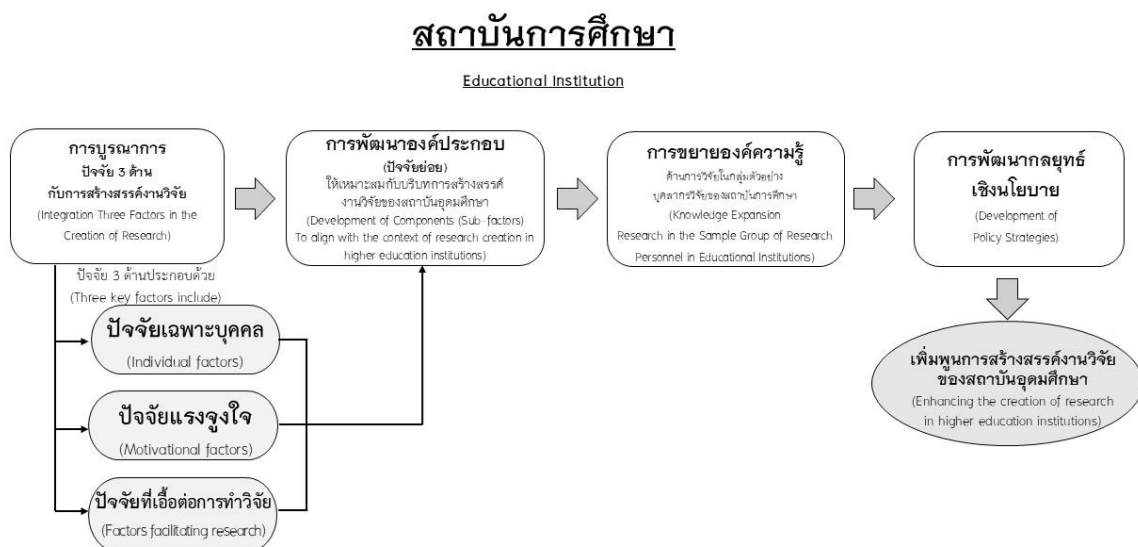
ข้อเสนอแนะข้างต้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยจากการสำรวจบุคลากรวิจัย และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการศึกษาที่อยู่ในระดับนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยในมุมมองด้านกระบวนการพบว่า ขั้นตอนการขอจริยธรรมการวิจัย การขอทุนวิจัยและการเบิกจ่าย ไม่คล่องตัว ยุ่งยากและซับซ้อน อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้ได้ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ในมิติการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ ควรต่อยอดทำการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยตีพิมพ์ระดับนานาชาติและเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคของการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยตีพิมพ์ระดับนานาชาติ เพื่อให้เป็นการวิจัยเฉพาะเจาะจงไปยังตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากลภายใต้ตัวชี้วัด “ผลงานตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ” รวมทั้งขยายการวิจัยให้ครอบคลุมไปยังบุคลากรวิจัยทุกกลุ่ม

องค์ความรู้ใหม่

จากการดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ ส่งผลให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่สำหรับการขับเคลื่อนและพัฒนาผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาในทิศทางการเพิ่มพูนการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยของบุคลากรเพื่อนำไปสู่การตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่สำหรับการขับเคลื่อนและพัฒนาผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา

Figure 1 New knowledge for driving and improving the performance of educational institutions

References

- Blocher, E. J. (2010). *Cost management: a strategic emphasis* (5th ed.). McGraw Hill.
- Bullen, C.V., & Rockart, J.F. (1981). *A primer on critical success factors*. Massachusetts Institute of Technology, Sloan School of Management, Massachusetts, USA.
- Chuchuan, W. (1991). *Research in secondary school teachers, department of general education* [Master's thesis, Chulalongkorn University].
- Hirankit, P. (2001). *A study of problems and research needs of civil servants under the supervision of Ramkhamhaeng University*. Research and Development Institute, Ramkhamhaeng University.
- Hiranwong, A. (2004). *Causal factors of research productivity of vocational educators in higher education* [Doctoral dissertation, Kasetsart University].
- Manmin, P. (2020). *Factors affecting the success of the National Action Plan on Business and Human Rights Phase 1 (2019–2022)* [Master's thesis, Thammasat University].
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2020). *Higher Education, Science, Research and Innovation Policy and Strategy 2020–2027 and Science, Research and Innovation Plan 2020–2022*. <https://www.mhesi.go.th/index.php/stg-policy/930-2563-2570>
- Nipkanon, K. (2019). *A study of success factors and obstacles underlying education sector's support towards the sustainable growth of Thailand's Innovation-Driven Enterprises on Digital Platform* [Master's thesis, Mahidol University].
- Panich, V. (1997). *Research management: concept from experience*. King Mongkut's University of Technology.
- Pingsanoi, W., & Prontadavit, N. (2014). Factors influencing the research of academic staff in health sciences at Thammasat University. *Thammasat Medical Journal*, 14(3), 387–396. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/tmj/article/view/21809>
- Plianphu, P. (1997). *Education psychology*. Faculty of Industrial Education and Technology, King Mongkut's University of Technology Thonburi.
- Poompho, R. (2023). Thai higher education and a new step to world university rankings. *Journal of Development Management Research*, 13(3), 872.

- Punmanee, A. (1999). *Psychology for learning and teaching*. Love is Love Press.
- Somnam, N., & Teekasap, S. (2008). The motivation in creating academic works among lecturers in private universities within cooperation group of western Bangkok and metropolitan region. In The 1st Thonburi Academic Conference, Bangkok.
- Thairath online. (2023). *What are the best universities in Thailand measured by? Get to know the QS World University Rankings*. <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2705904>
- Thavorn, A. (2002). *Motivation for research of lecturers at King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang*[Master's thesis, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang].
- Vacharaviwat, A. (2001). *Developing a curriculum to strengthen research competencies for nursing students*[Doctoral dissertation, Srinakharinwirot University].
- Wattansin, P., & Decharin, P. (2002). *Strategic management and business policy* (4th ed.). Chulalongkorn University Press.
- Wianglek, K. (2010). *Factors influencing the self-concept of classroom research among teachers under the office of the educational service area in the upper northeastern region*[Master's thesis, Mahasarakham University].
- Wichaiphanich, C. (2011). *Factors affecting research of lecturers in Rajamangala University of Technology Thanyaburi*[Master's thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi].